

Kommunala centralvalnämnderna i landskapet Åland

RIKSDAGSVALET 2003

- Nästa riksdagsval hålls den 16 mars 2003. Därefter följande val är
- valet till Europaparlamentet i maj-juni 2004, tidpunkten bestäms närmare av Euro-peiska unionens råd, och
 - kommunalvalet den 24 oktober 2004.

1. Regeringens proposition om ändring av vallagen

Regeringens proposition om ändring av vallagen avses bli lämnad till riksdagen den 15 februari 2002. Regeringen godkände innehållet i propositionen den 7 februari 2002. De föreslagna lagändringarna avses träda i kraft den 1 juli 2002 och kommer sålunda att tillämpas första gången vid riksdagsvalet 2003. Propositionen ingår som bilaga till detta brev. Vi ber er läsa den noggrant, eftersom den föreslår ett flertal ändringar i den nuvarande vallagen. I det följande refereras de viktigaste av de ändringsförslag som gäller kommunen och den kommunala centralvalnämnden.

Allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet. Enligt förslaget skall kommunstyrelsen besluta om kommunens allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet. Varje kommun beslutar självständigt och efter eget gottfinnande hur många allmänna förhandsröstningsställen det skall finnas i kommunen och var de skall finnas. Varje kommun skall dock ha minst ett förhandsröstningsställe, om inte något annat följer av särskilda skäl. Vid presidentvalet 2000 var tre åländska kommuner utan allmänt förhandsröstningsställe. Avsikten med propositionen är inte att i detta avseende ändra på vedertagen åländsk praxis. Kommunerna kan ordna förhandsröstningen antingen i sina egna ämbetsverk eller på Posten på Ålands driftsställen. Kommunerna står själva för kostnaderna för förhandsröstningen. Inom ramen för förhandsröstningsperioden fastställer kommunen förhandsröstningsställets öppettider och dagliga öppettider (vardagar kl. 8–20 och veckoslut kl. 10–16). Kommunen utser också valförrättare till förhandsröstningsställena. På varje förhandsröstningsställe skall två valförrättare vara samtidigt närvarande.

Valkostnader. Fördelningen av valkostnaderna mellan staten och kommunerna föreslås bli ändrade så att kommunen svarar för kostnaderna för den allmänna förhandsröstningen i hemlandet. Enligt nu gällande vallag är det staten (justitieministeriet) som står för kostnaderna. Vid statliga val (riksdagsval, presidentval, val till Europaparlamentet) betalar staten

dock kommunen en engångsersättning beräknad på antalet röstberättigade och avsedd att täcka kommunens utgifter för valverksamheten. Justitieministeriet fastställer engångsersättningen i god tid och betalar ut den till kommunerna när rösträtsregistret har vunnit laga kraft, till exempel i nästa riksdagsval efter den 4 mars 2003. Innan justitieministeriet fastställer ersättningen förhandlar det om den med Finlands Kommunförbund och finansministeriet. Vid kommunalval betalas ingen ersättning. Propositionen tar inte ställning till engångsersättningens storlek, utan den avgörs av justitieministeriet. I propositionen anges dock 1,7 euro per röstberättigad som utgångspunkt för beräkningarna, vilket innebär en sammantagen ersättning från staten till kommunerna på ca 6,8 miljoner euro.

Rösträkningen. Enligt förslaget skall rösterna räknas per röstningsområde och valhemligheten i små röstningsområden ges effektivare skydd genom att förhandsrösterna och rösterna avgivna på valdagen i röstningsområdet vid behov räknas samtidigt.

2. Tidtabell för åtgärder som skall vidtas under 2002

Indelningen i röstningsområden

Kommunen delar i förekommande fall in kommunen i röstningsområden i enlighet med 8 § i den gällande vallagen. Indelningsbeslutet skall fattas senast i april för att kunna träda i kraft den 15 oktober 2002. Om beslutet fattas efter april, till exempel i maj, träder det i kraft först den 15 oktober 2003. Befolkningsregistercentralen skickar kommunerna ett brev i februari med närmare anvisningar om saken.

Om det finns minst två röstningsområden i en kommun skall varje röstningsområde ha både ett nummer (t.ex. 002) och ett namn (t.ex. "Centrum", "Björkö" osv.). Om röstningsområdet hittills har saknat namn skall kommunen ge det ett namn som så väl som möjligt anger dess läge i kommunen. Röstningsområdenas namn kommer att förbättra resultat tjänsten och de kommer också att anges på meddelandekorten till väljarna.

Befolkningsregistercentralen skickar i februari 2002 ett brev till kommunerna via magistraten med närmare instruktioner i saken.

De allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet fastställs

Justitieministeriet har för avsikt att under våren 2002 ingå ett ramavtal enligt propositionen med Posten på Åland om vilka driftsställen som kan användas som förhandsröstningsställena på Åland vid riksdagsvalet 2003. Så snart ramavtalet är klart skickar justitieministeriet det för kännedom till kommunerna, som därefter kan fatta beslut om saken. Det är önskvärt att kommunerna fastställer sina förhandsröstningsställena i god tid före årets slut. Besluten måste ovillkorligen vara fattade och förhandsröstningsställena med tillhörande kontaktinformation och öppettider antecknade i registret över röstningsställena i valdatasystemet före den 24 januari 2003. Befolkningsregistercentralen utfärdar på hösten 2002 närmare föreskrifter om hur anteckningar i registret över röstningsställena görs.

De kommuner som har för avsikt att i första hand använda postens driftsställen som förhandsröstningsställena bör även göra upp något slags reservplan med kommunens egna ämbetsverk som förhandsröstningsställena för den händelse att ett driftsställe av någon anledning inte kan användas under valet.

Användningen av valdatasystemet

Vid tidigare val har justitieministeriets valdatasystem inte använts i andra åländska kommuner än Mariehamn, där centralvalnämnden använde rösträttsregistret vid presidentvalet 2000. Resultaträkningsprogrammen har använts endast av valkretsnaämnden.

Kommunen kan också i fortsättningen besluta om den vill

- använda valdatasystemets alla delsystem (rösträttsregistret som centralvalnämnden använder, rösträttsregistret som valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena använder samt resultaträkningsprogrammen och eventuellt rösträttsregistret som centralvalnämnden använder),
- endast vissa delsystem i valdatasystemet (till exempel bara rösträttsregistret som centralvalnämnden använder),
- sköta resultaträkningen helt manuellt och inte använda något av valdatasystemets delsystem.

Justitieministeriet står för alla kostnader för användningen av valdataystemet, vilket innebär att kommunen kan använda systemet eller någon del av det helt avgiftsfritt. Kommunen skall dock själv stå för kostnaderna för anläggningarna (arbetsstationerna och skrivarna).

Preliminär valkalender

Januari–april 2002:

- Kommunen gör nödvändiga ändringar i sin röstningsområdesindelning och underrättar magistraten om dem.

Augusti–september:

- Justitieministeriet skickar sitt ramavtal med Posten på Åland om vilka driftsställen som kan användas som allmänna förhandsröstningsställena till kommunerna.
- Befolkningsregistercentralen utfärdar föreskrifter för kommunerna om hur uppgifter om förhandsröstningsställena skall införas i registret över röstningsställena.
- Justitieministeriet och TietoEnator Oyj skickar en förfrågan angående användningen av valdatasystemet och datakommunikationsförbindelserna till kommunerna.

September–december:

- Kommunerna fastställer de allmänna förhandsröstningsställena och ser till att uppgifter om dem införs i rösträttsregistret på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer.

Januari 2003:

- Justitieministeriet ordnar utbildning för centralvalnämnderna, valdatasystemets övningsdatabaser öppnas.
- Valanvisningar och valmaterial skickas till kommunerna.
- Kommunerna tillsätter valnämnder och valbestyrelser och utser valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena.

Februari:

- Centralvalnämnden utbildar valförrättarna, medlemmarna i valnämnderna, medlemmarna i valbestyrelserna och övriga som deltar i valförrättningen för deras uppgifter (bl.a. användningen av valdatasystemet).
- Generalrepetition i användning av valdatasystemet under ledning av TietoEnator Oyj.

Mars:

- Förhandsröstning 5–11 mars 2003.
- Valdag 16 mars 2003
- Valkretsnaämnderna fastställer valresultatet 19 mars 2003.

3. Ytterligare upplysningar

- Ytterligare upplysningar i valfrågor lämnas på justitieministeriet av
- valdirektören, regeringsrådet Jarmo Törneblom, tfn (09) 1825 7620, jarmo.torneblom@om.fi och
 - utvecklingschef Arto Jääskeläinen, tfn (09) 1825 7572, arto.jaaskelainen@om.fi.

Avdelningschef
Överdirektör Risto Jalli

Utvecklingschef Arto Jääskeläinen

BILAGOR: Regeringens proposition av den 7 februari 2002 om ändring av vallagen
Vissa bestämda tider vid riksdagsvalet 2003

FÖR KÄNNEDOM:

Befolkningsregistercentralen
Finlands Kommunförbund
Ålands Landskapsstyrelse